

**Διαβούλευση με το κοινό για σημαντικά θέματα
στη διαχείριση των νερών στην Κύπρο**

*Παναγιώτα Χατζηγεωργίου - Σαββίδου,
Τοπογράφος Μηχανικός Άρδευσης 1^{ης} Τάξης,
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Tel: 22803216 Fax: 22675019
Email: phadijgeorgiou@ wdd.moa.gov.cy*

Από την εποχή της Ανεξαρτησίας της Κύπρου μέχρι σήμερα σημειώθηκαν σημαντικά άλματα στον τομέα της υδατικής ανάπτυξης με την εκμετάλλευση όλων των συμβατικών πηγών νερού και τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών πηγών, όπως η ανακύκλωση λυμάτων και η αφαλάτωση θαλάσσιου νερού, για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου. Δυστυχώς όμως η ποσοτική αυτή προσέγγιση στη διαχείριση των υδατικών μας πόρων σε συνδυασμό με το ξηροθερμικό κλίμα της Κύπρου, την επιδείνωση των κλιματικών αλλαγών, τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκαλούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στο περιβάλλον και την ολοένα αυξανόμενη ζήτηση νερού για όλες τις χρήσεις είχε ως αποτέλεσμα την εξάντληση των υδατικών μας αποθεμάτων και την επιστροφή υποβαθμισμένου νερού στο περιβάλλον με δυσμενείς επιπτώσεις για τον άνθρωπο και τα οικοσυστήματα. Είναι λοιπόν εμφανές ότι απαιτείται μια νέα περιβαλλοντική διάσταση στο μοντέλο ανάπτυξη-διαχείριση των υδατικών μας πόρων που να λαμβάνει σοβαρά υπόψη επιπρόσθετα από τα ποσοτικά, τα ποιοτικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και νομοθετικά κριτήρια, όπως αυτά καθορίζονται στην Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ).

Η Οδηγία αυτή αποτελεί μια ολοκληρωμένη κοινοτική πολιτική στον τομέα των υδάτων και θέτει το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία, τη διατήρηση και την αειφόρο διαχείριση των υδατικών μας πόρων, ώστε να καλύπτονται αφενός οι σημερινές ανάγκες σε νερό, οι δικές μας και του περιβάλλοντος, και αφετέρου να διασφαλίζονται επαρκείς ποσότητες νερού «καλής ποιότητας» για τις επόμενες γενιές. Στόχος είναι όλα τα νερά - ποτάμια, λίμνες, φράγματα, παράκτια και υπόγεια- να ανταποκρίνονται στην καλή οικολογική και χημική κατάσταση (επιφανειακά) και στην καλή ποσοτική και ποιοτική κατάσταση (υπόγεια) μέχρι το έτος 2015.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού βρίσκονται σε εξέλιξη διάφορα μεθοδολογικά εργαλεία από τα οποία θα προκύψει το πρώτο Σχέδιο Διαχείρισης για τα νερά της Κύπρου, με όλα τα μέτρα που είναι απαραίτητα να ληφθούν, ώστε να αποτελέσει τη βάση για μια ολοκληρωμένη, τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά υγιή και βιώσιμη διαχείριση των υδατικών μας πόρων. Το Σχέδιο αυτό θα αναθεωρείται κάθε έξι χρόνια. Αυτό θα ολοκληρωθεί κατόπιν διαβουλεύσεων με το κοινό ώστε να έχει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση, αμβλύνοντας αντιθέσεις και προστατεύοντας τα συμφέροντα όλων, θα τεθεί δε σε εφαρμογή τον Δεκέμβριο του 2009. Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη η Β' φάση της διαβούλευσης με το κοινό για τα σημαντικά ζητήματα διαχείρισης των νερών.

Ο κάθε ενδιαφερόμενος πολίτης ή φορέας μπορεί να συμμετάσχει στη διαβούλευση με τρεις κυρίως τρόπους: i) τη διατύπωση γραπτών παρατηρήσεων επί της Έκθεσης για την επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης των νερών στην Κύπρο, που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, στη θεματική ενότητα «Δημόσια Διαβούλευση» και τη συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου που βρίσκεται στην εν λόγω ιστοσελίδα, ii) τη συμπλήρωση ειδικά διαμορφωμένου ερωτηματολογίου που θα σταλεί προσεχώς στο ευρύτερο κοινό, μέσω της Κυριακάτικης έκδοσης των εφημερίδων, iii) τη συμμετοχή σε τοπικές ημερίδες που προγραμματίζονται εντός του Απριλίου.

Στα πλέον σημαντικά ζητήματα διαχείρισης των νερών που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης και λήψης κατάλληλων μέτρων, συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

α) Η υπεράντληση των υπόγειων νερών, η οποία ξεπερνά κατά 40% την εκτιμώμενη ως αιφορική ποσότητα νερού προς άντληση. Δυστυχώς η υπερβολική άντληση σε συνδυασμό με τη μείωση της βροχόπτωσης είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της στάθμης των υδροφορέων και την υποβάθμιση της ποιότητας τους ιδιαίτερα των παράκτιων υδροφορέων όπου το υπόγειο νερό υφαλμύρισε λόγω εισροής θαλάσσιου νερού.

β) Οι υδρομορφολογικές πιέσεις που ασκούνται στις περιοχές κατάντη των υδατικών έργων, κυρίως των μεγάλων φραγμάτων, με αρνητικές επιπτώσεις στα οικολογικά και φυσικά χαρακτηριστικά των ποταμών και μείωση της αναπλήρωσης των κατάντη υπόγειων νερών.

γ) Οι πιέσεις στα νερά που προκαλούνται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως είναι η ρύπανση γεωργικής προέλευσης των υπόγειων νερών λόγω της υπέρμετρης χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η ρύπανση από τα απόβλητα κτηνοτροφικών μονάδων, η ρύπανση αστικής προέλευσης από τις ανεξέλεγκτες χωματερές ή από τα λύματα των πόλεων όταν αυτά διατίθενται ανεπεξέργαστα σε φυσικούς αποδέκτες και η ρύπανση από τα απόβλητα βιομηχανιών, μεταλλείων κτλ.

δ) Η λειψυδρία-ξηρασία, φαινόμενο που ταλανίζει τα μέγιστα τον τόπο μας με συνεπακόλουθα τη διατάραξη του υδατικού μας ισοζυγίου, την έλλειψη πόσιμου νερού, τη συχνή ανεπάρκεια νερού για άρδευση και την υπεράντληση του υπόγειου νερού.

ε) Η αναθεώρηση της πολιτικής τιμολόγησης του νερού για όλες τις χρήσεις και η εφαρμογή κατάλληλων μέτρων σαν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την αποτροπή της αλόγιστης χρήσης όπου πλέον όχι μόνο ο χρήστης αλλά και ο ρυπαίνων θα πρέπει να πληρώνει.

ζ) Η ανάγκη αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών διαχείρισης των υδατικών πόρων με τη δημιουργία της Διεύθυνσης Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων για συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων σε ένα φορέα, αύξηση της εξουσιοδότησης, της υπευθυνότητας και της ευελιξίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Τα πιο πάνω ζητήματα είναι μόνον ενδεικτικά. Εκείνο που απαιτείται από όλους μας, πρην αρχίσουμε να τα κωδικοποιούμε και να τα επεξεργαζόμαστε, είναι η αλλαγή νοοτροπίας.

Οφείλουμε πλέον να συνειδητοποιήσουμε ότι το νερό δεν είναι εμπορικό προϊόν αλλά αποτελεί πολύτιμη κληρονομιά που έχουμε υποχρέωση να προστατεύσουμε και να διαφυλάξουμε για τις επόμενες γενιές.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, την ΟΠΥ και τα σημαντικά ζητήματα που εντοπίστηκαν, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του Τμήματος Ανάπτυξης Υδάτων, στη Λ. Δημοσθένη Σεβέρη, στη Λευκωσία, στα τηλέφωνα 22803390, 22803216, 22429444, ή στην ιστοσελίδα του Τμήματος www.moa.gov.cy/wdd

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ
ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ